

शीलं स्वभावं जानामि ॥ तदेवविवृणोति हृष्यंतीति ॥ ३ ॥ प्रधानं ज्येष्ठत्वादिनाप्राप्तराज्यं साधकं राज्यरक्षादेरितिशेषः ॥ वैद्यं विद्यावंतं ॥ अवमन्यंते गुणवत्त्वेपि गुणा
 न्नगृह्णन्ति ॥ शूरं परिभवंति च रंभ्रमन्विष्येतिशेषः ॥ ४ ॥ ज्ञातयो ज्ञातिरूपाः ॥ आततायिनः ॥ अग्निदोगदरश्चैव शस्त्रपाणिर्धनापहः ॥ क्षेत्रदारहरश्चैव षडेते आततायिनः ॥ ते
 प्रच्छन्नहृदयाः प्रच्छन्नतत्कार्यं प्रवृत्ता अतएव घोरा अन्योन्यव्यसनेष्वापत्सु संहृष्टा भवन्ति ॥ अतएव ज्ञातयो भयावहाः ॥ ५ ॥ ज्ञातिभीतिं हस्तिगीतेन स्पष्टयति ॥ श्रूयंत इति ॥
 हस्तिभिः पद्मवनवर्तिदिव्यवनगजैः स्वबंधनाय प्रवृत्तान्पाशहस्तान्दृष्ट्वा ॥ पुरा पूर्वं हस्तिभिर्गीता ये श्लोकाः श्रूयन्ते ता न्गतो मम वक्त्राच्छृणु ॥ ६ ॥ स्वार्थप्रयुक्ताः स्वार्थं

जानामि शीलं ज्ञातीनां सर्वलोके पुराक्षस ॥ हृष्यन्ति व्यसनेष्वेते ज्ञातीनां ज्ञातयः सदा ॥ ३ ॥ प्रधानं साधकं वैद्यं धर्मशीलं चराक्षस ॥ ज्ञा
 तयोप्यवमन्यंते शूरं परिभवंति च ॥ ४ ॥ नित्यमन्योन्यसंहृष्टा व्यसनेष्वाततायिनः ॥ प्रच्छन्नहृदया घोरा ज्ञातयस्तु भयावहाः ॥ ५ ॥ श्रू
 यन्ते हस्तिभिर्गीताः श्लोकाः पद्मवने पुरा ॥ पाशहस्तान्नरान्दृष्ट्वा शृणुष्वंगदतो मम ॥ ६ ॥ नाग्निर्नान्यानि शस्त्राणि ननः पाशा भयावहाः ॥
 घोराः स्वार्थप्रयुक्तास्तु ज्ञातयो नो भयावहाः ॥ ७ ॥ उपायमेते वक्ष्यन्ति ग्रहणे त्रात्र संशयः ॥ कृत्स्नाद्द्रया ज्ञातिभयं सुकष्टं विदितं च नः
 ॥ ८ ॥ विद्यते गोषु संपन्नं विद्यते ज्ञातिभयं ॥ विद्यते स्त्रीषु चापल्यं विद्यते ब्राह्मणे तपः ॥ ९ ॥ ततो नेष्टमिदं सौम्ययदहं लोकसत्कृतः ॥ ऐ
 श्वर्यमभिजातश्चरिपूणां मूर्ध्नि च स्थितः ॥ १० ॥ यथा पुष्करपत्रेषु पतितास्तोयविंदवः ॥ न श्लेषमभिगच्छन्ति तथा नार्येषु सौहृदं ॥ ११ ॥
 यथा शरदि मेघानां सिंचतामपि गर्जतां ॥ न भवत्यंबुसंक्लेशस्तथानार्येषु सौहृदं ॥ १२ ॥ राः ॥ हस्तिपकाद्या ज्ञाकरणे उत्तमभोजनलाभादि स्वार्थपराः
 ॥ ७ ॥ एते मज्जातिभूताः पूर्वगृहीता गजाः वक्ष्यन्ति करिष्यन्तीत्यर्थः ॥ नो विदितं च शतशो नुभूतं चेत्यर्थः ॥ ८ ॥ संपन्नं हव्यकव्यसाधनसंपत् ॥ ९ ॥ तत इति रावणवाक्यं ॥
 अहं लोकसत्कृत इति यत्तत्ते नेष्टं न प्रियमिति मन्ये तथैश्वर्यप्राप्त्यादिकमपि ॥ १० ॥ अनार्येषु क्रूरस्वभावेषु ॥ ११ ॥ यथा गर्जतां सिंचतामपि मेघानां संबन्धे पृथिव्या अंबुसंक्ले
 शोऽंबुव्याप्तान्भवति तथानार्येषु सौहृदं निष्फलमिति भावः ॥ यद्वा वर्षासु गर्जतां सिंचतामपि मेघानां शरदि नांबुसंक्लेशस्तथानार्येषु सौहृदमल्पकालस्थायीत्यर्थः ॥ १२ ॥